

CONFERINȚĂ DE PRESĂ: Declarații cu privire la Proiectul Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (SNIA) 2017-2020

De curînd, în presă și pe rețelele de socializare s-au vehiculat mai multe informații speculative ce în de proiectul SNIA 2017-2020, în special cu privire la faptul că nu ar pune accentele acolo unde ar trebui, adică pe justiție, recuperare, condamnări etc., că CNA "își îndreaptă tunurile" spre societatea civilă și mass media, că încearcă să instituie controlul statului asupra societății civile și mass media independente, toate în contextul acceptării "pe sub masă" a includerii în proiectul SNIA 2017-2020 a unui pilon nou, Pilonul VIII Societate civilă și mass media.

Aceste informații au apărut după ce la 16 februarie 2017 CNA a desfășurat o ședință de lucru cu mai multe ONG-uri pentru a discuta propunerea unora dintre ele de a include un asemenea pilon.

În legătură cu cele expuse, declar următoarele:

1. CNA a elaborat proiectul noii Strategii în condiții de transparență și deschidere maximă.
2. CNA nu a îndreptat nici un „tun” împotriva nimănui, ci a acceptat și supus imediat discuțiilor una dintre propunerile venite din partea câtorva ONG-uri de a include un asemenea pilon.
3. Discuțiile despre conținutul și formulările acestui pilon au durat o săptămână.
4. Opinia exprimată de majoritatea ONG-urilor care s-au implicat în discuție au fost împotriva introducerii în SNIA 2017-2020 a prevederilor despre necesitatea normelor etice, de integritate și transparență a sectorului asociativ și media.
5. La data de 21 februarie CNA a confirmat în scris ONG-urilor și unor surse media care au fost în copia acelei corespondențe retragerea descrierii Pilonului VIII și părăsirea mențiunilor despre societatea civilă și mass-media doar prin prisma monitorizării implementării SNIA 2017-2020, parte a controlului public.
6. O parte din ONG-uri consideră firească implicarea lor în activități politice, afilierea politică a membrilor din organele de conducere, sprijinul public al concurenților electorali, acceptarea donațiilor din partea partidelor politice și politicienilor pentru organizație și vice-versa. Potrivit lor, la moment Legea nr.837/1996 cu privire la asociațiile obștești nu interzice expres asemenea situații. Mai mult ca atât, potrivit ONG-urilor ce susțin această poziție, ele ar fi implicate în elaborarea unei noi legi cu privire la organizațiile necomerciale care va reglementa expres toate cele enumerate.
7. Acum trei ani în urmă o poziție similară nu era considerată acceptabilă în mediul societății civile.

În contextul celor expuse se impun câteva precizări. În primul rând, Proiectul SNIA 2017-2020 a fost elaborat în baza unei metodologii internaționale, numită Sistemul Național de Integritate (SNI), cu o eficiență verificată în peste 70 de state a organizației cu renume în domeniul anticorupției Transparency International.

Imagini pentru national integrity system

Potrivit descrierii Transparency International (TI): "SNI se bazează pe o abordare holistică a prevenirii corupției, deoarece analizează întreg spectrul de instituții relevante și se axează pe relațiile dintre ele. Astfel, SNI implică faptul că lipsa de integritate într-o singură instituție conduce la deficiențe grave în întregul sistem de integritate. În consecință, evaluarea SNI nu urmărește oferirea unei evaluări aprofundate a fiecărui pilon, ci pune mai degrabă accentul pe acoperirea tuturor pilonilor relevanți și pe evaluarea interconexiunilor dintre ei. Transparency International crede că o asemenea „analiză de sistem” holistică este necesară pentru a diagnostica adecvat riscurile de corupție și dezvoltarea strategii efective de redresare a lor. [...] La nivel de țară, evaluarea SNI creează o bază empirică solidă care ne completează în alegerea faptului care pilon are performan

„e puternice ?i care - slabe.”

În Republica Moldova, Evaluarea SNI a fost fcut? de TI-Moldova în anul 2014, implicînd un num?r mare de organiza?ii, exper?i, consiliu de verificare.

Scorurile pe pilonii Sistemului Na?ional de Integritate

Evaluarea TI-Moldova din 2014 a fcut urm?toarele constat?ri a problemelor din pilonii societate civil? ?i mass-media: *„Informa?iile publice despre proprietarii mass-mediei sunt sumare. Statul are capacit??i joase de a reglementa propaganda care îi afecteaz? securitatea. [...] „Este joas? capacitatea ONG-urilor de a mobiliza societatea spre colaborare cu institu?iile statului în lupta contra corup?iei. Sunt frecvente cazurile de partinitate ?i angajare politic? a ONG-urilor. Lipsesc normele interne referitor la prevenirea corup?iei, con?icte de interese, etic?, proprietatea intelectual?. Exist? multiple abateri la capitolul etic? ?i integritate. ONG-urile sunt dependente excesiv de granturile externe. Transparen?a activit??ii ONG-urilor este joas?, func?ionalitatea boardurilor - insuficient?.” (pag.230)*

Recomand?rile evalu?rii TI-Moldova pentru mass-media ?i societatea civil? prevedeau: *„Este necesar? modificarea legisla?iei în vederea asigur?rii transparen?ei proprietarilor mass-mediei ?i neadmiterii concentr?rii excesive a acesteia. De asemenea, urmeaz? a fi monitorizate eventualele cazuri de manipulare de c?tre mass-media a opiniei publice, de instigare la ur?, discriminare, care pot periclita securitatea statului, aplicate m?suri de rigoare fa?? de cei vinova?i, precum ?i întreprinse, în caz de for?? major?, m?suri antipropagand?. Societatea civil? ar trebui s? dezvolte ?i s? aplice norme interne de transparen?? ?i integritate; s?-?i sporeasc? capacit??ile de monitorizare a politicilor anticorup?ie; s? mobilizeze societatea spre colaborare cu institu?iile statului în lupta contra corup?iei.” (pag.232)*

Avînd în vedere cele expuse, CNA consider? la fel de importante:

1. implicarea de mai departe a reprezentan?ilor societ??ii civile ?i mass-media în monitorizarea obiectiv? ?i impar?ial? a viitoarei SNIA 2017-2020, pentru a pune o presiune public? pozitiv? asupra autorit??ilor în vederea asigur?rii implement?rii ei.
2. dezbaterea public? larg? asupra riscurilor aferente politiz?rii organiza?iilor societ??ii civile în contextul promov?rii unei noi legi privind organiza?iile necomerciale.

Men?ion?m c? noul mecanism de raportare ?i monitorizare a implement?rii SNIA 2017-2020 prevede audierea rapoartelor alternative ale societ??ii civile concomitent cu audierea rapoartelor prezentate de autorit??i pe marginea ei, evaluarea implement?rii Strategiei avînd în vedere ambele surse ?i o audiere a raportului final de evaluare în Plenul Parlamentului.

Proiectul SNIA 2017-2020 descrie urm?torii piloni, pentru care fixeaz? obiective, priorit??i, indicatori ?i ac?iuni concrete de implementare în planurile de ac?iuni:

I. Parlamentul

Obiectiv: Asigurarea conduitei etice a deputa?ilor, valorificarea rolului anticorup?ie a Parlamentului, sporirea transparen?ei procesului legislativ ?i a activit??ii parlamentarilor

II. Guvernul, sectorul public ?i APL

Obiectiv: Dezvoltarea integrit??ii, responsabilit??ii, transparen?ei ?i rezisten?ei la riscurile de corup?ie ale agen?ilor publici, membrilor Guvernului ?i ale ale?ilor locali

III. Justi?ia ?i agen?iile anticorup?ie

Obiectiv: Sporirea presta?iei justi?iei ?i agen?iilor anticorup?ie în prevenirea, combaterea ?i sanc?ionarea faptelor de corup?ie, îmbun?t??irea mecanismului de recuperare a activelor ?i asigurarea desp?gubirii persoanelor prejudiciate de corup?ie.

IV. Comisia Electoral? Central? ?i partidele politice

Obiectiv: Creșterea integrității politice și consolidarea controlului asupra finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

V. Curtea de Conturi

Obiectiv: Consolidarea capacităților Curții de Conturi de prevenire a corupției în domeniul administrării resurselor financiare și a utilizării patrimoniului public, precum și a asistenței financiare externe.

VI. Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Obiectiv: Dezvoltarea funcțiilor Ombudsmanului de prevenire a corupției prin responsabilizarea instituțiilor publice de respectarea drepturilor omului și asigurarea protecției avertizorilor de integritate.

VII. Sectorul privat

Obiectiv: Promovarea unui mediu de afaceri concurențial, corect, bazat pe standarde de integritate corporativă, transparență și profesionalism în interacțiunea cu sectorul public.

Mai multe informații despre conținutul proiectului SNIA 2017-2020 pot fi găsite pe pagina web a cna la compartimentul „Transparență decizională” / „Proiecte elaborate”.